

vito jih nagovori v duhovnika našemljeni vaščan, sledi še nekaj zabavnih igranih prizorov, nato pa se odpravijo v gozd do neveste, ki jo predstavlja bor. Udeleženci med potjo uganjajo najrazličnejše norčije. Ko pridejo do gozda, nihče od nastopajočih in gledalcev ne ve, katero drevo je določeno, da bo postalo nevesta ali *sneja*, razen starešine in *turbaša*, ki vodi gostovanje. Izbrano drevo je torej do zadnjega trenutka v največji tajnosti, saj bi bila velika sramota, če bi mu pred tem odlomili vrh, kar se lahko zgodi zlasti po zaslugi fantov iz ene od sosednjih vasi. Bor brez vrha bi bil namreč kot dekle oz. nevesta brez glave. Ko starešina in turbaša pokažeta pot do izbranega bora, ga navzoči, ki imajo to nalogo, takoj zastražijo. Ko udeleženci gostovanja pridejo do izbranega bora, se najprej temeljito okrepčajo, potem pa se začne šaljivo pogajanje za borovo nevesto. Prerekanju za doto naredi konec duhovnik; najprej ošvrkne najrazličnejše dogodke v vasi, potem pa okličje ženina in nevesto. Ker

ne dobi nobenih ugovorov, odredi posek bora. Ko je bor podrt, takoj skočijo nanj, da jim nasprotniki ne bi odlomili vrha. Potem ga še okrasijo z raznobarnimi trakovi. K boru pristopita ženin in nevesta; duhovnik jima nameni šaljiv nagovor in ju poroči. Bor naložijo na voz in vsi udeleženci ga z vrvjo zvlečejo proti vasi. Če je posekano drevo bor, sedi na njem nevesta, če je smreka, pa ženin. Tudi pot iz gozda proti vasi je polna norčij in smešnih prigod. Ženin in nevesta odigrata npr. prizor nezvestobe, zato morata duhovnik in sodnik poroko razveljaviti. Toda bor oz. nevesto vseeno pripeljejo v vas, čeprav ne bo služil zakonski zvezi, ampak kakemu drugemu koristnemu namenu. Zato ga prodajo na javni dražbi ali uporabijo pri zidavi javnega objekta. Sledi veliko praznovanje z bogato prekmursko kulinariko in pijačo. Spremenilo se je tudi trajanje borovega gostovanja. Prvotno se je končalo ob 11. uri, ko so z bora pobrali papirnato okrasje in ga zažgali na vaškem križpotju. Plesalci

so si morali obrisati podplate, godci odviti strune, pivci izpiti pijačo in obrniti kozarce, vsi razoglavi so se morali pokriti s klobuki. Kdor je ostal odkrit, so mu na glavo poveznili škaf, kar je bilo velika sramota. Današnje borovo gostovanje traja do zgodnjih jutranjih ur, udeleženci pa se po praznovanju še vedno razidejo z željo, da bo naslednje leto morda v vasi le prava in ne le borova poroka.

Predstavljen pustna dogajanja v slovenskih krajih so le izbor iz pustnih praznovanj, ki potekajo največ na pustno soboto, nedeljo in torek ter se zaključijo na pepelnično sredo z vlečenjem ploha in še pogosteje s pogrebom pusta. Slednjega so v ljubljanskih gostilnah in 'ljudskih' restavracijah izvajali še vse do 70. let 20. stoletja. V enem gostilniških prostorov je ležala lutka pusta na parah in njegovi najbolj vneti častilci so ga objokovali, seveda primerno alkoholno podprti. Po navedenem desetletju je ta navada v Ljubljani, nazadnje na njenem obrobju, postopoma zamrla.

Sosedsko pustovanje v primestju (Hrušica pri Ljubljani).

Igranje zgodovine, novi liki in pustne jedi

Maskiranci našega časa, v bolj ali manj starih preoblekah, so le igralci neke zgodovine in 'živo' predstavljajo vse tiste maske in pustne like, ki so že stvar muzejskega zgodovinskega spomina. Vendar se v sodobnem pustovanju ljudje preoblačijo tudi in predvsem zaradi zakrivanja obraza in siceršnje svoje vsakdanje pojavnosti, torej spremenjajo svojo identiteto, ki jim tako dopušča sporočanje vsega tistega, česar sicer ne morejo, ne smejo ali nočejo izreči brez mask. Prav zato je pustni čas najbolj zgoščeno obdobje specifične družbene kritičnosti, ki je tudi sicer, vendar v popolnoma drugih oblikah in vsebinah navzoča vse leto. Njena povezanost z zabavo ni pustna posebnost, saj se čez leto zvrsti cela vrsta javnih zabavnih prireditev, kjer se humorno izraža družbena kritika.

minska
rafija
žencer
vega gostovanja
loncil,

